

naša skupnost

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE GROSUPLJE

Spet bomo doživljali praznik slovenske besede — Prešernov dan

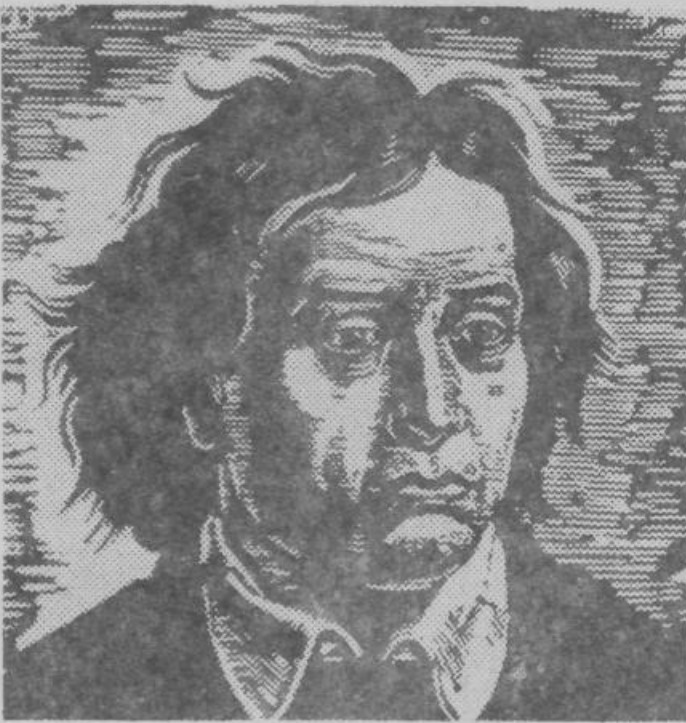
Je Prešernov dan sila, ki žene naše žlahtne tokove ustvarjalnosti? Je kultura moč, brez katere bi bili šibkejši?

Zveza kulturnih organizacij občine Grosuplje vabi vsa kulturna društva k sproščenemu, toplemu praznovanju — vabi torej recitatorje, igralce, pevce in njihove zborovodje, kapelnike, režiserje in mentorje, naj s kulturnim dogodkom obogate sočloveka, mu napravijo dan lepši. Naj Zdravljica zdravi krajanje od Ambrusa, Doba, Grosuplje, do Smarja!

Bogate programe pripravljajo vsa šolska kulturna društva, gledališke, likovne, literarne, plesne in folklorne skupine ter pevski zbori. Občinsko središče pričinja praznik slovenske kulture že v januarju. Tako se bodo predstavili gledališka skupina iz Smarja s komedijo Poročil se bom s svojo ženo, pesniška skupina Izpoved, ženski net Rog iz Kočevja učenci Glasbene šole Grosuplje pa pripravljajo pester koncert narodnih pesmi in recitacij.

V tednu slovenske kulture se pričinja vrsta dogodkov, posvečenih 90-letnici rojstva Louisa Adamiča, osrednja svečanost bo na sam dan pisateljevega rojstva, 23. marca 1988, v avli Osnovne šole L. A. Grosuplje.

Živahno vrenje pričakujemo v vseh kulturnih hramih. Prizadevamo si razbliniti naše včasih dolgočasne proslave, iščimo nove oblike praznovanja. Naj zaveje sveži veter v naša doživljanja praznika in razmišljanja o kulturnem ustvarjanju.

Programsko-volilna seja OK SZDL

Že v decembrski številki smo poročali, da so se 9. decembra lani sestali člani Občinske konference SZDL na volilno-programski seji. Seje sta se udeležila tudi Jože Šteh, član P RK SZDL in Vera Vojska, predsednica MS SZDL ljubljanske regije. Uvodne besede k poročilu o minulem delu je imel Janez Koščak, ki je izpostavil najpomembnejše opravljene naloge v preteklem mandatnem obdobju.

V razpravo se je vključil Marjan Ahlin, predsednik IS SO, ki je predvsem opozoril na težave v OZD Sinoles, Stolarna, Unis, Zmaj in Agrostroj. Poudaril je tudi, da je IS že razpravljal o usklajevanju cen, za katere je pristojen (stanarine, komunalne storitve, oskrba v varstvenih domovih). Uskladili so povečanje v okviru dovoljene rasti in brez bistvenih razlik z drugimi občinami. V začetku letošnjega leta pa bodo razpravljali o cenah v obrtni dejavnosti in na področju komunalnih storitev.

Miro Pavič, predsednik komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo, je poudaril, da je v

Člani OK SZDL Grosuplje na programsko-volilni seji (foto: L. Rozman)

občini ponovno porušeno razmerje med OD v gospodarstvu in negospodarstvu. Posebej je pereč položaj v zdravstveni skupnosti, saj se ocenjuje, da bo izguba konec leta 1987 znašala okoli 50 milijard.

Anica Rovaneš iz IMP — Livar, Ivančna gorica je opozorila na probleme, s katerimi so se srečali po sprejetju ukrepov ZIS. Čeprav so že vrsto let izvozno usmerjeni, ne gledajo optimistično

no v letošnje leto. Predvsem so zaskrbljeni zaradi zmanjševanja akumulacije.

Franč Štibernik, sekretar OS ZSS, je spregovoril o frontnem delovanju DPO znotraj SZDL. Vse več je resnično skupno oblikovanih stališč in v tej smeri bo potrebno tudi delovati. Kritično pa je ocenil delovanje delegatov v zboru združenega dela, saj imajo premalo povezave s svojo delegatsko bazo. Za to so soodgovor-

ni tudi vodilni delavci, ki se ne vključujejo v delo delegacij.

Jože Intihar, predstavnik obrtnega združenja, je poudaril, da se v zadnjem obdobju srečujejo z rdečimi številkami tudi obrtniki, predvsem zaradi najemanja dragih kreditov.

Jaka Perovšek iz KS Šmarje je spregovoril o delovanju krajanov, ki se angažirajo pri delu v KS, če so primerno motivirani. Zavzel se je za še boljše sodelovanje in pomoč s strani občinskih organizacij.

Štefan Horvat, delegat Zveze kulturnih organizacij, je poudaril, da ljubiteljska dejavnost (17 kulturnih društev in 8 šolskih kulturnih društev) kljub skromnim sredstvom ne nazaduje. To pa predvsem zaradi ljudi, ki večino dela opravijo prostovoljno in brez nadomestila.

Marinka Piškur je ponovno izpostavila problem pomanjkanja učnih delavnic v šolskem centru »Josip Jurčič«, saj brez njih ni možno izobraževanje na V. stopnji.

Razprava je pokazala, da so tudi v socialistični zvezi v ospredju problemi iz družbenoekonomskega področja.

Programske usmeritve, ki so jih člani OK SZDL sprejeli, objavljamo v celoti. SZDL je odprta za vse pobude in predloge, ki bi se oblikovali med letom. (Programske usmeritve občinske konference SZDL Grosuplje in njenih organov za obdobje 1987—1991 objavljamo na naslednji strani).

Dedek Mraz se je pripeljal tudi tokrat oblečen v kožuh, čeprav snega ni bilo. Najmlajši Grosupelčani so ga navdušeno pozdravili (foto: L. Rozman)

Na podlagi Poročila občinskega inšpektorata o stanju na področju razreševanja problematike onesnaževanja okolja v občini Grosuplje in na podlagi ugotovitev in stališč Izvršnega sveta SO Grosuplje, ki so bila priložena poročilu, ter na pobude in predloge DPO, KS in DO v času javne razprave o poročilu, je Skupščina občine Grosuplje na seji družbenopolitičnega zbora, zbora združenega dela in zbora krajevniških skupnosti dne 23. 12. 1987 sprejela naslednji

PROGRAM Za razreševanje problematike onesnaženja okolja v občini Grosuplje

OSNOVNI CILJI:

1. SISTEMATIČNO SPREMLJANJE STANJA ONESNAŽEVANJA OKOLJA (meritve, evidence)
2. PRIPRAVA PROGRAMOV ZA ZMANJŠANJE ONESNAŽEVANJA OKOLJA
3. IZVEDBA NEKATERIH ŽE ZNANIH NALOG ZA RAZREŠEVANJE PROBLEMATIKE ONESNAŽEVANJA

A. UGOTOVITVE IN USMERITVE

1. Iz poročila Občinskega inšpektorata je razvidno, da se v občini Grosuplje stanje okolja dalj časa ni spremljalo tako sistematično kot na republiški ravni in da bo bazo podatkov (kataster onesnaževalcev) za kvalitetne primerjave in analize šele potrebno vzpostaviti. Kljub temu poročilo omogoča pogled v stanje in daje osnovo za razpravo o stanju na področju razreševanja problematike onesnaževanja okolja v občini Grosuplje.

2. Iz poročila je lahko ugotoviti, da so negativni trendi »zavestnega« slabšanja človekovega bivalnega in delovnega okolja na večini področij sicer zaustavljeni, vendar bodo za izboljšanje razmer potrebna:

- a) nova investicijska sredstva,
- b) odgovornejši odnos zadolženih delavcev, organizacij in drugih služb, da ne bo zaradi malomarnosti, »okvar« in drugih »nepredvidljivih« razlogov prihajalo do občasnega onesnaževanja vode, zraka ali zemlje.

3. Ugotavljamo, da so bila v preteklih letih v občini vložena precejšnja sredstva za varstvo okolja. Največji investiciji sta bili izgradnja dveh čistilnih naprav v Grosupljem in Ivančni gorici, izgradnja precejšnjega dela kanalizacijskega sistema v Grosupljem, Ivančni gorici in Smarju Sap, vlaganja v raziskavo novih virov pitne vode in v zagotavljanje pitne vode, izgradnja skupne kotlarne v Grosupljem, manjše čistilne naprave za vodo ali zrak v DO ipd.

4. V družbenem planu občine Grosuplje za obdobje 1986 — 1990 (objavljen v Uradnem listu SRS št. 36/86 in 9/87) in v planih SIS pa tudi v nekaterih delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih so opredeljene investicijske naloge na področju varstva okolja (ali posredno v komunalno dejavnost). Zato mimo teh planov ne bo možno sprejemati novih investicijskih obveznosti, ki ne bodo finančno podprte.

Potrebno je predvsem oceniti ali so v obstoječih planih sprejete obveznosti pravilno zastavljene in kako se realizirajo, če pa je potrebno, se plane dopolni ali spremenijo.

5. Načelo, da »kdo onesnažuje, naj tudi plača«, mora ostati osnovno vodilo pri prevzemanju in izvrševanju obveznosti za razreševanje problematike varstva okolja. To velja tako za družbeni kot zasebni sektor gospodarstva, organizacije ali skupnosti.

6. Stanje okolja bi se predvsem pri izgledu naselij in ostalega prostora lahko brez posebnih vlaganj izboljšalo z dvigom okoljske (okolje) in ekološke kulture in zavestni prebivalcev, da n.p.r. ne odmetavamo smeti in ostalih odpadkov kjerkoli, da čistimo okolico svojega bivalnega in delovnega okolja ipd.

7. Kakovost zraka in gozdovi

a) Kljub »ugotovitvam«, da spada občina Grosuplje še v drugi kakovostni razred zraka (za katerega zakonsko ni potrebno uvajati posebnih ukrepov), je evidentno, da se je kakovost zraka poslabšala, predvsem v večjih urbaniziranih naseljih zaradi prehoda na uporabo trdih goriv za ogrevanje. Zato je potrebno v prvi kurilni sezoni izvesti kontrolne meritve zraka in vzpostaviti kataster onesnaževalcev zraka.

b) V skladu z republiški programi si moramo zastaviti cilj, da bomo do leta 1990 zmanjšali emisije SO₂ za 15% glede na stanje iz leta 1980. To je naloga vseh porabnikov goriv in energije. Uvajanje nove tehnologije taljenja v Livarni Ivančna gorica (elektropeči) so konkretni prispevek za zmanjšanje onesnaževanja zraka. DO Livar, delovne organizacije in upravljalci kurilšč (kotlarn itd.) morajo v dogovoru s sanitarno inšpekcijo pripraviti predlog nadaljnjega programa aktivnosti za zmanjšanje emisij SO₂ in ostalih kontaminantov (izgradnja skupinskih kotlarn, boljša izolacija objektov, tehnološko izpopolnitev kotlarn, zmanjšanje porabe energije in ostali ukrepi).

Delovne organizacije se morajo vključiti tudi v republiški program racionalnejše in varčnejše uporabe energije nasploh.

c) Poročilo kaže, da spadajo grosupeljski gozdovi v srednjo stopnjo ogroženosti gozdov po klasifikaciji Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo.

Kljub temu da se za vedamo resnosti položaja glede propadanja gozdov, je k poročilu potrebno dodati naslednje:

— ugotovitve so rezultat enkratnega opazovanja in še ni primerjave glede trendov,

— jelka kot najbolj ogrožena drevesna vrsta je prisotna na našem območju samo z 0,7% deležem.

d) Ugotovljene tolikšne razlike v stopnji ogroženosti po posameznih gozdnogospodarskih območjih, ki razmejujejo občino na tri dele (severni del občine, dobrepoljska dolina, dolina Krke), niso povsem razumljive kar kaže, da je kategorizacija rezultat širših povprečij.

Ugotavljamo, da je propadanje gozdov najverjetneje predvsem posledica vplivov onesnaženega zraka v ljubljanski kotlini in Zasavju, kislega dežja, v manjši meri od emisij v občini. To so samo predpostavke. Vzroke propadanja gozdov je potrebno v naslednjih fazah temeljiteje raziskati.

8. Kakovost vodotokov in pitne vode

a) V občini so bila prizadevanja za izboljšanje kakovosti vodotokov v preteklih letih najbolj izrazita. Zaradi reševanja problematike odpadnih voda v večjih naseljih in zaradi skromnih sredstev za komunalno dejavnost, niso investicije praktično nikjer zaključene.

Da bi v doglednem času dosegli boljše učinke odpadnih voda je potrebno sredstva in dejavnost komunalne in območne vodne skupnosti najprej usmeriti na ekološko najkritičnejše dele izgradnje grosupeljsko-

(Dalje na 2., 3., 4. in 5. strani)